

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

ročník 28
marec 2018
cena 1 euro

3

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Kto nepodpísal, nedostal sa z väzenia

NÁŠ ROZHOVOR

Arpád Tarnóczy, čestný predseda PV ZPKO, mal trinásť rokov, keď vynášal mŕtve telá popravených väzňov pod múr v Ďábliciach. Dovolili mu to, lebo nepredpokladali, že raz sa odtiaľ dostane živý. V tomto predpeklí na zemi mal len jeden sen – zavrhnúť režim, ktorý pošliapal ľudskú dôstojnosť a ničil životy ľudí v mene jedinej správnej ideológie. Hlásal nezmieriteľnosť s odporcami jediného správneho svetonázoru. Kto nešiel v línii strany, otvárali sa mu brány, no nie nebeské, ale väzenské. Režim nezrovnal len medze na poliach, ale aj medze duchovné. Život však nezastavil.

Politickí väzni sú kategóriou ľudí, ktorí verejne dávajú najavo svoj postoj k politickej moci. No čím viac sa vzdiaľujeme od zmeny režimu, nadobudnutia slobody, tým viac klesá odvaha bývalých politických väzňov komuniz-

Arpád Tarnóczy vo svojej kancelárii v Novákoch počas rozhovoru.

Foto Eva Zelenayová

mu spomínať na prežité utrpenie. Čím si to vysvetľujete?

Myslím, že si nesieme komplex zákazu hovoriť, ku ktorému sme sa museli pri odchode z väzenia zaviazť podpisom. A ak sa dobre pamätám, predchádzali mu aj týždeň dlhé,

dvadsaťhodinové denné výsluchy, počas ktorých z nás vytíkali pamäť na pobyt vo väzení.

Čiže aj týždeň vás pripravovali na to, že nebudete rozprávať o tom, čo ste prežili po zatknutí?

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda
Úzky obzor nenávisťi 2
Eva Zelenayová
Kedysi sa zvolebnievalo, dnes sa zmajdanizováva 3

Eva Zelenayová
Obete komunistickej totality začínajú prekážať 4-5
Poklona obetiam komunizmu 5

Ján Sokol
Paralely života 6
Ján Litecký Šveda
Beneš nás vydal Stalinovi 8

Viliam Jablonický
Kresťanská filozofia Jána Letza 9
Juraj Vrábel
Kauza bratov Mašinovcov 13

Úzky obzor nenávisti

Hovorí sa, že všetko pochopiť znamená všetko odpustiť. Všetko pochopiť však nedokáže nikto, ani tí najdokonalejší filozofi, preto veľaokrát podliehame všelijakým prejavom nevraživosti. Veľmi často aj z pochopiteľných sebaobránných inštinktov, čo patrí k prirodzenému ľudskému postoj. Na druhej strane spektra je však prvoplánová, ničím nehatená nenávisť. Taká nenávisť je vlastná ľuďom s mimoriadne zúženým pohľadom na svet, mohli by sme pokojne povedať extrémistickým. To je ako s laserom – čím užší lúč, tým intenzívnejší. Človek, ktorý nevie pochopiť nič mimo svojich ideologických klapiek, by najradšej všetko ostatné vyhladiť zo zemského povrchu. Aj s celými národmi, ako to chcel už ľavičiarsky prorok Engels: „Ďalšia svetová vojna nechá zmiznúť zo zemského povrchu nielen reakčné triedy a dynastie, ale celé reakčné národy. A to je tiež pokrok.“ Ako vidíme u nás, pohrobkovia marx-leninizmu stále neopustili tieto názory a dodnes strašia svojim typickým slovníkom, ktorý len v 20. storočí mal na svedomí vyše 100 miliónov povraždených. Ale pokrok nezastaví. Pokiaľ Marx s Engelsom považovali všetkých Slovanov za menejcenných, pre našich komunistov a ich detičky sú to už iba Slováci. Aj preto ich bolo vždy treba strkať do jarma Prahy a Moskvy.

Padol v novembri komunizmus?

Ale keďže doba predsa len trochu pokročila a ich zločiny vyšli z módy, tak ich treba nejako utuľtať. Zatajiť sa už veľmi nedajú, no súdruhovia si vynašli novú taktiku. Už sa predsa len trochu vypracovali z tých primitívov, čo tu pochodovali s červenými zástavami a samopalmi a majú predsa len onakvejšie spôsoby. A tak sa snažia tie svoje neodpušiteľné krvavé zločiny prekryť. Veď z ich pohľadu to až také zločiny neboli, keďže vraždili a terorizovali iba príslušníkov „reakčného“ národa. A tak opäť oprášili „holokaust“, ako v 50. rokoch. Každú chvíľu nám telefonujú či píšú naši členovia, že čo to má znamenať – keď si pustia televíziu, rozhlas, náhodou si pozrú nejaké noviny, samý holokaust, no o beštiálnych komunistických zločinoch je ticho. Stačí sa pozrieť na to, aké knihy vychádzajú. Nuž, naši „inžinieri ľudských duší“, ako spisovateľov volali komunisti, veľmi dobre vedia, odkiaľ prúdia peniažky a aká kniha má vôbec šancu na vydanie. Práve teraz ide do kín nový slovenský film „Tlmočník“. O čom si myslíte, že je? No predsa o zločinných

esesákoch. Nič iné nás nezaujíma. Človek má pocit, že v novembri 1989 tu nepadol komunizmus, ale nejaký mýtický slovenský fašizmus, ktorému to teraz konečne natrieme.

Už som spomínal, že rok 2018 bude rokom nenávisti, na ktorý sa musíme duševne pripraviť. Presnejšie seba-nenávisti sluhov, ktorým sa do nenávratna stráca ich Československo. Veď ako si vysvetliť napríklad titulok z novin: „Opitá Slovenka sa prevrátila autom do jarku“? Taký titulok o domácej obyvateľke nenájdete nikde inde na svete. Skúste si predstaviť: opitá Poľka, opitá Rakúšanka,... Aj tu vidno, že sluhovia sú národ bezdomovcov, ktorí sú neschopní postarať sa sami o seba či presadiť sa medzi domácimi, preto musia slúžiť cudzím. Samozrejme, takí sú všade na svete a všade tvoria dno spoločnosti, iba u nás im patria prakticky všetky médiá. Dokonca v časopise „Pamäť národa“ čítame prirovnanie Tisu ku Stalinovi. To už sa načisto zbláznili? V USA ešte do roku 1957 bola prísna rasová segregácia černochoch, prísnejšia ako Židov za prvej Slovenskej republiky. Akurát že nemuseli nosiť žltú hviezdu, pretože ju mali vpísanú vo farbe pokožky. No nikde som nečítal vymyslené tvrdenia, žeby napríklad Roosevelt bol vojnový zločinec či niečo podobné.

Beztrestne šírené lži

Vrchol nenávistných lží však nedávno koloval po internete, keď Michal Havran ml. tvrdil, že katolícky kňaz Jozef Tiso sa stal vrahom malých detí. Okrem toho, že je to čistá lož, je to už paragrafovaná urážka národa, rasy a presvedčenia ako hrom. A prejav šialenej nenávisti. Čo robia naši prokurátori? Zasiahli nejako? Podali žalobu? A čo riaditeľ televízie, zrušil mu už program, tak ako sa prednávkou veľmi rýchle zrušila hlásateľka, pretože sa politicky nekorektne vyjadrila o Cigánoch, ktorí u nej kradli? Samozrejme, že nie. Na Slovákov predsa môže plúť každý koľko len chce. Kedy si naša vládna SNS dokáže presadiť taký zákon ako nedávno prijali Poliáci, že bude trestné hovoriť o vine Poliakov za holokaust, či používať spojenie „poľské tábory smrti“? Perverzné na celej veci je to, že tento útok je zo strany synčeka popredného komunistického novinára. Synček pluje na tých, ktorých jeho otec pomáhal prenasledovať a vraždiť. Veď eštebáci ešte v 80. rokoch vraždili nepohodlných kňazov. Evidentne komunistická výchova funguje trochu inak, ako sme v Európe boli zvyknutí.

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Peter Mulík, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** uzpko@mail.t-com.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 1 EURO • **Celoročné predplatné:** 10 EUR • **Predplatné pre zahraničných abonentov:** 50 USD vrátane poštovného. • **Číslo účtu v Sberbank Slovensko a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: Prima banka Slovensko, a.s. • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciamy** • **ISSN:** 1338-404X • **MATERIÁL** uverejnený v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

Možno ešte väčšia perverzita je v tom, že sa tu šíria nenávistné lži na ľudí, ktorí v čase vojnového inferna dokázali nielen budovať, ale aj odolávať nacistickej politike s celou jej brutalitou. Na Slovensku nebola jediná poprava. Židov najskôr začali vyvážať do pracovných táborov, čo teda nebolo vôbec humánne. No pri prvých pochybnostiach sa vláda dokázala vzoprieť a transporty zastaviť, hoci to bola najväčšia nacistická priorita. Takže hovorme o konkrétnej vine, nie vymyslenej. Slovenská vláda nemá na rukách židovskú krv, na rozdiel od československej komunistickej, ktorej keď v Stalinovej antisemitskej akcii, nazvanej boj proti sionizmu, zavelili z Moskvy spraviť veľký proces proti

„sprisahaneckému centru na čele s Rudolfom Slánským“, okamžite Židov odsudzovala a iniciatívne popravovala. A ostatných potom prenasledovala a perzekvovala počas celého trvania komunistického režimu. A to ešte nespomíname partizánske vraždy Židov, či ďalšie procesy, ako napríklad so zlatníkom Izidorom Frostigom, ktorého popravili, pretože ideologickí novinárski predchodcovia Havranovej rodiny písali, že ho treba „zašliapnúť ako hmyz“. Jednoducho fakty sú na našej, slovenskej strane. Lenže čo sú už platné fakty a argumenty voči zaslepenej propagandistickej nenávisti...

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

Kedysi sa zvolebnievalo, dnes sa zmajdanizováva

Slovensko smrťou novinára Jána Kuciaka nezažíva prvý pokus o destabilizáciu štátu. Je neodpušiteľným zločinom zobrať niekomu život na politické ciele, ale všetky okolnosti nasvedčujú tomu, že niekto potreboval „veľký čin“ vyvolávajúci silné emócie na to, aby dostal ľudí do ulíc. A istá časť politického spektra nerobí nič iné, len pridáva palivo na založený oheň.

Pokusov o zvrhnutie nepohodlnej vlády v krátkej ére novodobej samostatnosti Slovenska bolo niekoľko. Nedarilo sa im v prostredí, keď novinári mali akú-takú možnosť písať pravdu. Preto bola téma slobody slova a tlače tak atakovaná tými, ktorým prekážala pri ich nekalých úmysloch. Spomeňme len politický subjekt KDH, ktorý bojkotoval všetky akty vedúce k vzniku samostatného Slovenska a na druhej strane organizoval demonštrácie za slobodu slova v čase, keď ju nikto neohrozoval. Ján Čarnogurský tomu hovoril preventívna politika.

Neskôr prišli na rad kauzy ako Gaulieder. O jej pozadí by vedel rozprávať novinár Peter Tóth, v tom čase bojujúci proti tzv. mečiarizmu. Je zaujímavé, že Gaulieder zomrel vtedy, keď sa pre tých, ktorým kedysi urobil službu, mohol stať nebezpečným

svedkom. Aj Tóth bol kedysi mladým novinárom a napokon skončil v tajných službách, a preto by si zaslúžil zvýšenú osobnú ochranu.

Vladimír Mečiar jasne pomenoval udalosti, ktoré viedli v marci 1994 k puču, za ktorým stál Václav Havel. Do volieb v roku 1998 vložil americký finančný špekulant a tzv. filantrop George Soros 25 miliónov dolárov. A to už zahraničný kapitál ovládal takmer celú slovenskú tlač. Obsadenie verejnoprávneho rozhlasu a televízie sa udialo zvlášť surovým spôsobom. Nastupujúca Dzurindova vláda vyhodila

SLOVO SVEDECTVA

všetkých novinárov a internovala ich ako zločincov na 28. poschodí budovy televízie v Mlynskej doline. V tom čase bola súčasťou vládnej koalície Strana demokratickej ľavice (SDĽ), ktorú onedlho opustil jej významný politik Robert Fico. V rozhovore pre médiá v roku 1999 povedal: „Tragédiou je, že vládna koalícia mala len dve priority: povaliť Mečiara a pod pláštikom boja proti mečiarizmu sa dostať do privatizácie strategických podnikov.“

O čo ide niektorým súčasným opozičným stranám? O ovládnutie eurofondov, kým ešte prichádzajú? Sú takí slepí, ako boli dzurindovci, ktorí dovolili vydrancovať štát ekonomicky? Iste stoja za povšimnutie protirečivé

charakteristiky Kuciaka. Na jednej strane médiá zdôrazňujú, že išlo o investigatívneho žurnalistu, na druhej tvrdia, že čerpal len z verejne dostupných zdrojov. Tiež stojí za povšimnutie, že 6. marca 1995 vyšli vybielené prvé stránky novín, keď hrozilo väčšie zdanenie zahraničného kapitálu, podnikajúceho v médiách. Tzv. slovenské médiá a slovenskí novinári sa postavili za svojich chlebobarcov a celkom jasne napísali, že vyjadrujú „znepokojenie nad snahami zvýšiť daň z pridanej hodnoty pre periodickú a neperiodickú tlač, diskriminovať zahraničný kapitál v tejto oblasti...“ a paralyzovali akékoľvek úsilie v tom čase vlády Mečiara štandardizovať mediálny trh. Nedalo sa a dodnes sa nedá, lebo takmer celý ovláda zahraničný kapitál...

Treba však poznamenať, že nič lepšie nevyjadruje úsilie celkom zničiť novinársky stav ako Maďaričov tlačový zákon, ktorý dokonca poprel aj povolanie novinár, keď ho vôbec v zákone nedefinoval. Verejnosť v médiach dávno stratila ochrancu demokracie a ten, kto to potreboval, môže pokojne režírovať svoje revolúcie, veď má v rukách ohromný nástroj – médiá. Že nejde o fazuľky svedčí smrť mladého neskúseného novinára Jána Kuciaka.

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

Obete komunistickej totality začínajú prekážať

Členovia výkonnej rady PV ZPKO sa 14. februára zišli na spoločnom rokovaní v Bratislave. Viedol ho predseda PV ZPKO Ján Litecký Šveda. Keďže išlo o výnimočný deň – popolcovú stredu, rokovanie sa začalo pobožnosťou s udelením požehnaní popolom dp. Jánom Košiarom, duchovným PV ZPKO.

Ďalšie rokovanie moderoval predseda Ján Litecký Šveda podľa schváleného programu. Najskôr skontrolovali plnenie úloh z ostatného zasadnutia výkonnej rady, pričom predseda skonštatoval, že „v otázke pamätnej tabule pre kardinála Korca sa zatiaľ nepokročilo, hoci my sme už náš príspevok poukázali“.

Ako najbúrlivejší bod programu sa ukázalo udelenie štátnych vyznamenaní prezidentom SR Andrejom Kiskom pri príležitosti 25. výročia slovenskej samostatnosti. Predseda organizácie povedal, že „politika sa nás bytostne dotýka, lebo to boli práve politickí väzni, ktorí bojovali za demokraciu, Slovensko, proti komunizmu a pomohli zvrhnúť komunistický režim“. Ibaže sa ukazuje, že začínajú prekážať. Prezident prekročil určitú hranicu a predseda organizácie položil otázku: čo urobíme? Predostrel, nedávať už žiadne návrhy na vyznamenanie, pokiaľ bude prezidentom Andrej Kiska. A po druhej, organizácia ho už nebude pozývať na pietnu spomienku 17. novembra na cintorín vo Vrakuni k centrálnemu pamätníku obetí komunizmu.

Jednomysel'ný súhlas

Martin Hagara podporil návrh Jána Liteckého Šveda, že je to správne stanovisko. „Keď som videl, kto dostal št. vyznamenanie, necítil som sa dobre“, povedal. „Z tých, čo sa postavili proti komunizmu tam nebol ani jeden. A boli to oni, čo nahľadali systém a dnes sú na okraji spoločnosti“, konštatoval.

Funkcionári PV ZPKO si pred zasadnutím VR PV ZPKO pripomenuli začiatok pôstneho obdobia.

Foto Eva Zelenayová

Mária Dvorčáková navrhla, aby vedenie organizácie listom požiadalo prezidenta o prijatie delegácie politických väzňov. Konštatovala, že prijíma každého, aj cigánov, mal by aj delegáciu PV ZPKO.

Štefan Novák protestoval, že pri takej osobe sa nemôžeme ponížať a žiadať o prijatie. Pripomenul, že nášmu členovi Antonovi Tomíkovi osobne sľúbil, že príde na akt kladenia vencov pri príležitosti Dňa boja za slobodu a demokraciu (17. novembra) a neprišiel.

Ján Košiar uviedol: „Tohto roku prišiel s nemeckým prezidentom, ktorý si vyslovene želal položiť veniec obetiam komunizmu na Vrakunskom cintoríne, ale aj to mimo našej oficiálnej oslavy“.

Arpád Tarnóczy sa vyjadril, že „keď si chceme sami seba vážiť, nemôžeme mu podať ruku.“

Návrh J. Liteckého Šveda prítomní hlasovaním jednomysel'ne prijali.

Titus Zeman – patrón politických väzňov?

Ďalej Ján Litecký Šveda informoval prítomných o návrhu, vyhlásiť blahoslaveného Titusa Zemana za patróna politických väzňov. Všetkých, nielen organizácie PV ZPKO. Vedenie už do-

ručilo list arcibiskupovi Stanislavovi Zvolenskému, odkiaľ prišla požiadavka preložiť ho do taliančiny. Z toho sa dá usudzovať, že sa arcidiecéza návrhom zaoberá. Ak by bol Titus Zeman vyhlásený za patróna politických väzňov, dala by organizácia vyrobiť medaily s jeho portrétom, ktoré by sa mohli udeľovať nielen vlastným členom pri rôznych významných príležitostiach, ale i tým osobnostiam, nečlenom, ktoré by si to zaslúžili.

Čestný predseda PV ZPKO Arpád Tarnóczy poznamenal, že ak neschvália Titusa Zemana, navrhuje za patróna politických väzňov kardinála Korca.

V ďalšej časti schôdze sa rozprúdila diskusia o spoločnom identifikačnom označení členov PV ZPKO v podobe odznakov, medailí či platiek. Ide o to, ako povedal predseda PV ZPKO, aby členovia organizácie mali nejaké spoločné identifikačné označenie, čo sa žiada najmä pri rôznych spoločenských podujatiach. Navrhol placku s priemerom 6 cm a ukázal niekoľko návrhov na jej výrobu, z nich prítomní jeden vybrali.

Tiež informoval o liste ministerke školstva, v ktorom organizácia žiada o prijatie. Cieľom stretnutia je presadenie delegáta organizácie do komisie pri tvorbe učebníc dejpisu.

Ďalej informoval prítomných, že vzhľadom na to, že tohto roku sa nekoná snem organizácie, má vedenie záujem zorganizovať odborný seminár. Keďže tohto roku si pripomenieme sté výročie vzniku Č-SR, núka sa ako ťažisková téma: politickí väzni počas prvej Česko-Slovenskej republiky. Predbežný termín podujatia: polovica septembra 2018.

Doplnia zoznam obetí

Štefan Novák otvoril tému zákona o odškodnení detí politických väzňov, na ktorom pracoval Ivan Šimko a na ktorý dostal aj zálohu. Pýtal sa, ak nie je zákon, kde sú peniaze. Ukázalo sa, že Šimko nehovoril pravdu, keď povedal, že zákon má pripravený, ale ho neodovzdal, lebo nedostal peniaze. Ako sa použili prostriedky určené zhotoviteľovi zákona budú členovia výkon-

nej rady informovaní výpisom z hospodárenia na budúcom zasadnutí.

Ján Litecký Šveda informoval o stave rekonštrukcie pamätníka na cintoríne Vrakuňa a o snahách doplniť nové tabule, na ktoré počas pietnej spomienky sľúbil prispieť minister obrany. Povedal, že MO SR zatiaľ neposkytlo žiadne finančné prostriedky na jeho obnovu, ale organizácia podáva žiadosť o grant, ktorý ministerstvo vypísalo. Rafael Rafaj pripomenul, že na pamätníku treba o.i. doplniť údaj, že ide o centrálny pamätník politických väzňov. V spolupráci s ÚPN sa pripravuje nový, aktualizovaný a doplnený zoznam popravených a umučených. Na navrhované nové tabule by sa mali dostať aj ďalšie mená, ktoré by mali členovia organizácie získať vo svojom regióne. Ide o obete komunizmu, ktoré dosiaľ neboli nikým zaevidované. Mir-

ko Tuchyňa uviedol príklad z Nitrianskej Stredy, kde dali zhotoviť pamätnú tabuľu na hrob Tiborovi Benkovičovi, umučenému priamo počas vyšetrovania, no v zozname popravených sa nenachádza. Litecký Šveda požiadal členov organizácie, že ak budú nahlasovať tieto mená do ústredia PV ZPKO, vždy treba zistiť dátum narodenia a smrti dotyčného.

Helena Halková informovala, že v Banskej Bystrici bude 13. apríla spomienka na Barbarskú noc. Uskutoční sa o 11.00 h v kostole u sv. Alžbety a pokračovať bude pred biskupským úradom.

Odznela aj informácia o akcii ÚPN k výročiu februárových udalostí pri centrálnom pamätníku na bratislavskom cintoríne Vrakuňa.

Eva Zelenayová

Poklona obetiam komunizmu

Uchopenie moci komunistami vo februári 1948 si Ústav pamäti národa pripomenul pietnou spomienkou pri centrálnom pamätníku obetí komunizmu na bratislavskom cintoríne Vrakuňa. V mene prezidenta SR položil veniec pod krížom pamätníka vedúci kancelárie prezidenta Štefan Rozkopál. Pripomenul, že režim nútil ľudí oslavovať tento dátum, ktorý znamenal nástup totality v bývalom Česko-Slovensku. Na akte kladenia vencov sa

zúčastnili aj zástupcovia diplomatického zboru, poslanci NR SR, vedúci predstavitelia organizácií politických väzňov a ich členovia.

Poslanec NR SR Anton Hrnko (SNS) zdôraznil, že na mnoho z toho, čo nám bývalý režim priniesol, sme zabudli. Napríklad, že Česi videli väčšie ohrozenie štátu v slovenskom národovectve než v komunizme. Že jednu vrstvu prenasledovaných tvorili ľudia, ktorí chceli slovenskú samostatnosť,

suverénny štát. Ako povedal, na to nesmieme zabudnúť, aby sme znovu neurobili chyby. Poslankyňa NR SR Edita Pfundtner (Most-Híd) poukázala na skutočnosť, že všetky zločinecké režimy majú jeden spoločný znak – strach. Vyzvala, aby sme sa nenechávali uniesť falošnými emóciami.

Predseda správy ÚPN Andrea Kluknavská oboznámila prítomných, prečo sa ÚPN rozhodol v deň 70. výročia komunistického prevratu vziať úctu obetiam tohto režimu. Na Slovensku bolo v čase moci komunistov nespravodlivo odsúdených 71 tisíc ľudí. A za ústav povedala: „Urobíme všetko preto, aby sa na ľudí, ktorí sa dokázali postaviť totalite nezapadlo“.

Peter Sandtner, predseda KPVS povedal, že nechcú oslavovať víťazný február, ale spomínať na množstvo umučených a popravených väzňov, ktorí položili svoje životy v boji s totalitou nielen po roku 1948, ale oveľa skôr. Lebo totalita v obnovenom Česko-Slovensku sa začala oveľa skôr.

Príhovor predsedu PV ZPKO Jána Liteckého Šveda prinášame v plnom znení na strane osem.

(ez)

Zľava Anton Hrnko, Ján Košiar a Ján Litecký Šveda pred aktom položenia vencov.

Foto Anton Čulen

Uplynulo 30 rokov od Bratislavského Veľkého piatku

Paralely života

Čas uteká a významné míľniky v dejinách nášho národa, čím sú vzdialenejšie, tým sa ich kontúry a význam akosi zahmlievajú. Pamätníci vymierajú a preto aj ja cítim povinnosť poďakovať sa všetkým, ktorí 25. marca 1988 prišli na pokojné modlitbové zhromaždenie do Bratislavy na Hviezdoslavovo námestie. O mojej úcte k týmto ľuďom som sa už niekoľkokrát vyjadril a pri okrúhlom výročí od tejto historickej udalosti chcem tak urobiť aj dnes, na stránkach časopisu Svedectvo. Tým chcem vyjadriť tiež vďaka všetkým politickým väzňom, ktorí boli prenasledovaní a väznení pre svoju vieru v Boha a v jednu svätú katolícku a apoštolskú Cirkev.

Zhromaždenie s ružencom v rukách 25. marca 1988 bolo aj za slobodné menovanie pastierov pre Boží ľud, žijúci nielen v Bratislave, ale v celej našej vlasti medzi Dunajom a Tatrami.

V čase keď sa na popud zahraničných Slovákov pripravovala „sviečková manifestácia“, známa aj ako „Bratislavský Veľký piatok“, vrcholili v apoštolskom paláci vo Vatikáne za účasti pápeža Jána Pavla II. úvahy, či majú bývalého seredského dekana-farára, trnavského apoštolského administrátora menovať za biskupa, alebo nie. Vtedajší režim, mierne povedané, nebol tomu veľmi naklonený. Bol otvorene proti. A dnes, keď o mne píšete ako o spolupracovníkovi či agentovi ŠtB, chápem to v zmysle Blahoslavenstiev: „Blahoslavení ste, keď vás budú pre mňa potupovať a prenasledovať a všetko zlé na vás nepravdivo hovoriť; radujte sa a jasajte, lebo máte hojnú odmenu v nebi. Tak prenasledovali aj prorokov, ktorí boli pred vami.“ (Mt 5, 11)

Pri výbere biskupa do Trnavy boli tri skupiny kandidátov:

- a) tých, ktorých si želala strana a vláda;
- b) tých, ktorí boli prijateľní pre obe strany – Cirkev i komunistický štát a
- c) tých – a bolo ich šesť – ktorých navrhovala Svätá stolica a strana a vláda ich odmietali. Bol som v poslednej skupine s poradovým číslom 5 (zo šiestich) a menoslov nešiel podľa abecedy.

Štát odmietol Sokola

Dr. Vincent Máčovský, ktorý bol v tom čase z poverenia strany a vlády námestníkom ministra kultúry a riaditeľ sekretariátu vlády pre veci cirkevné sa tváril, že je to on, ktorý riadi život Katolíckej cirkvi na Slovensku. V sobotu ráno, 14. novembra 1987, prišiel do Trnavy na Arcibiskupský úrad a tajomníkovi dp. Mikulášovi Turányimu povedal, že konzultori môžu voliť (šéfa diecézy) a nech zvolia „dobrého“, pre štát prijateľného. O dva týždne na Arcibiskupský úrad v Trnave (nie na konkrétne meno), 30. novembra 1987, napísal: „Sekretariát vlády SSR pre veci cirkevné v súvislosti so zasadnutím zboru konzultorov Trnavskej arcidiecézy a voľbou dočasného správcu diecézy Jána Sokola, správcu rím.-kat. farského úradu v Seredi Vám oznamuje, že túto voľbu neakceptuje.

Emeritný arcibiskup Ján Sokol v spoločnosti členov PV ZPKO.

Foto Vlastimil Morávek

Svoje stanovisko zdôvodňujeme tým, že v zmysle platného československého právneho poriadku si každé zriadenie cirkevného orgánu, voľba či menovanie do cirkevnej funkcie, vyžaduje predchádzajúci štátny súhlas...“ (prot. č. MK 9023/1987 – 15)

Keby bola pravda s tým agentom Svätoplukom a s konšpiračným bytom Zora v súvislosti s mojou osobou, ako ňou médiá krmia ľudí už skoro 30 rokov, a nedávno mi to pripomenul na www.postoj.sk aj Vladimír Palko ml., myslíte, že by Máčovský bol na mňa také niečo napísal?

Čo zostalo v spisoch

V spisoch ŠtB ostalo zachované ešte „krajšie“ svedectvo kapitána JUDr. Karola Javorčíka: „Rozhodnutie Zboru konzultorov, ktorým bol Sokol zvolený do čela Trnavskej arcidiecézy, vyvolalo nevoľu v radoch duchovných Pacem in terris (ZKD PiT). Jsou sklamaní, že štátna správa nedokázala prosadiť za Gábrišovho nástupce jedného z nich, resp. kněze s pozitívnym vzťahom k SKD PiT. Je obava, že Sokol, ako bývalý člen Diela koncilovej obnovy, bude členov SKD PiT pronásledovať, čož prý môže mať za následok rozpad SKD PiT na Slovensku.“ Napísal to 17. novembra 1987 (prot. č. kr-009-76/an-1987). Ďalšie dokumenty o mne nájdete tu: <http://www.obcianskyvybor.sk/doka.html>.

A napriek tomu sa stalo, že ma Svätý Otec Ján Pavol II. vymenoval za trnavského biskupa, najprv ako administrátora (19. mája 1988). Moja vysviacka bola 12. júna 1988 a o rok neskôr (26. júla 1989) som bol vymenovaný za prvého a doteraz jediného arcibiskupa-metropolitu Slovenska. Teraz, keď sa už pripravujem na konečné zúčtovanie s Pánom, v pokore ďakujem aj všetkým tým, ktorí sa 25. marca 1988 modlili za dar slobody Cirkvi a ustanovenie biskupov. Že tento kríž všemohúci Boh dal mne, ja som si ho nepýtal, ale nech je za to Pán zvelebený. Čisté svedomie, pohľad viery a kríža nielen na Kvetnú nedeľu, ale aj na Veľký piatok nech vás, milí čitatelia Svedectva, vždy sprevádza a k tomu aj moje apoštolské požehnanie.

† Ján Sokol, emeritný arcibiskup-metropolita

NÁMESTNÍK MINISTRA KULTURY
SLOVENSKEJ SOCIALISTICKEJ REPUBLIKY

Bratislava 30. novembra 1987

Číslo: MK 9023/1987-15

Rímskokatolícky
Arcibiskupský úrad

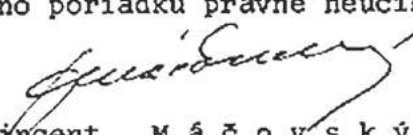
T r n a v a

Sekretariát vlády SSR pre veci cirkevné v súvislosti so zasadnutím zboru konzultorov trnavskej arcidiecézy a voľbou dočasného správcu diecézy Jána Sokola, správcu rím. kat. farského úradu v Seredi Vám oznamuje, že túto voľbu neakceptuje.

Svoje stanovisko zdôvodňujeme tým, že v zmysle platného československého právneho poriadku každé zriadenie cirkevného orgánu, voľba či menovanie do cirkevnej funkcie, vyžaduje predchádzajúci štátny súhlas.

Listom MK 7072/1086-15 zo dňa 23. septembra 1986 bolo všetkým biskupským úradom oznámené, že rímskokatolícka cirkev v podmienkach SSR nebude uplatňovať tie ustanovenia Kodexu 1983, ktoré nie sú v súlade s československým právnym poriadkom.

To sa vzťahuje i na menovanie zboru konzultorov a jeho výroky, ktoré sú v zmysle československého poriadku právne neúčinné.

PhDr. Vincent M á ě o v s k ý
námestník ministra - riaditeľ
Sekretariátu vlády SSR pre veci
cirkevné

MINISTERSTVO KULTURY
Slovenskej socialistickej republiky

co:
Mons. Dr. Jozef Feranec
predseda Zboru ordinárov Slovenska
Banská Bystrica

Sekretariát vlády ČSSR
pre veci cirkevné
Praha

Beneš nás vydal Stalinovi

Poviem len pár viet z pohľadu väzňov československého komunizmu. Teda ľudí, ktorí veľkú časť svojho aktívneho života strávili v bolševických mučiarniach, ak ich tam rovno nezabili, či nepopravili po súdnej fraške. Pre tých, ktorí boli prenasledovaní len preto, že chceli slobodne praktizovať svoju vieru, chceli samostatné Slovensko a odmietali doslova choromyseľný nezmysel komunizmu; pre tých má 25. február iba symbolický význam, takrečeno ako poznámka v kalendári. Pretože o tom, že tu bude komunistický režim bolo rozhodnuté už príchodom Stalinovej armády v roku 1945, ba môžeme ísť ešte dozadu, do roku 1943, keď „vzorový“ demokrat Eduard Beneš už v decembri tohto roku v Moskve, dávno pred Jaltskou konferenciou, vydal toto územie Stalinovi. Nakoniec, veď bol aj agentom NKVD pod krycím menom „19“. A v tých povestných voľbách v roku 1946 mohli dať Slováci Demokratickej strane aj 90 percent, aj tak by to nemalo žiadny vplyv na ďalší beh udalostí. Veď v Bratislave sa komunisti zmocnili všetkých vládnych pozícií už v novembri 1947, keď prinútili Demokratickú stranu k ponižujúcej kapitulácii, aj keď na to nemali nijaký demokratický mandát.

Ale keď už komunisti takto preslávili tento dátum, využime ho aj my, aby sme si pripomenuli aspoň pár vecí. Teraz vynechám neveriteľné počty

povražených a umučených, o ktorých sa už dnes nemáte problém dozvedieť, aj keď na druhej strane postkomunistické médiá sa nepretrhnú v opisovaní komunistických zverstiev. Radšej však upriamim pozornosť na trochu iné veci a dôsledky tohto režimu.

Materializmus nás ožobráčil

Jedno z katastrofálnych dedičstiev, ktoré nám súdruhovia zanechali, je všeobjímajúci materialistický pohľad na svet, ktorý sa vryl do hláv veľa ľudí a plynule prešiel do konzumného ošiaľu. Mohlo by sa to zdať ako paradox, ale práve ten ich materialistický pohľad na svet, bez akéhokoľvek duchovného nadhľadu a slobody, zákonite spravil z bývalého socialistického tábora najväčších žobrákov Európy. Bez konkurencie. A ich bohatieri sa dodnes nestarajú o to, žeby vari mali stavať a budovať, ale iba o to, ako zbohatnúť.

Druhá vec, čo udrie do očí, ak sa obzrieme dozadu, bol ideologický boj za jediný povolený názor, ktorý sa uprednostňoval namiesto spolupráce občanov. Boj, na konci ktorého bolo víťazstvo jednej, vtedy ešte veľmi malej časti národa, a zvyšok bol z hlavných spoločenských, ale aj materiálnych pôžitkov prakticky vylúčený. Ako porazená armáda, ktorá sa ocitla v zajateckom tábore. Nakoniec, ľudia boli ešte radi, keď ten ohrađený veľký Gulag, nazývaný socialistický štát, nemuseli

vymeniť za oveľa menšie väzenské cely. Ako v riadnej vojne, dá sa povedať, že stanné právo bolo prakticky každodenné. Mimochodom – ako mohol kvalitne fungovať režim, ktorý z radov plnoprávných občanov vylúčil demokratov, aristokratov, ľudákov, agrárnikov, dôstojníkov, kňazov, veriacich, podnikateľov, živnostníkov, kvalitných literátov a umelcov a postupne dokonca aj Židov, ktorí v začiatkoch s nimi spolupracovali?

Odučili vravieť pravdu

Ďalšia vec, ktorá s tým súvisí, je morálny marazmus, ktorý nám tu zostal po zákonitom skrachovaní patologického režimu. Keďže nezmyselné myšlienky sa dali presadzovať jedine pomocou klamstva a teroru, väčšina ľudí sa odučila vravieť pravdu. Veď tá, vyslovená na verejnosti, bola automatickou poukážkou do väzenia alebo rovno na popravisko. A okrem lži, ktorá na každú spoločnosť pôsobí rozkladne, pozostalí ľavičiar, svorne so svojimi teoretikmi a novinármi, vnášajú ďalšiu mimoriadne nebezpečnú vec do spoločenského organizmu: nenávisť. Nekonečnú nenávisť hlupáka voči svetu, ktorý sa stále nespráva podľa ich slabomyseľných ideálov. Nakoniec, nenávisť voči všetkému lepšiemu a krajšiemu hlása marxizmus už od samého začiatku. A čo je oveľa najnebezpečnejšie, opäť tu máme zločin zmýšľania. Títo súdruhovia najnovšie každého, kto sa chce len brániť pred ich ľavičiar-ským názorovým terorom, označujú, že to je on, ktorý šíri nenávisť.

K tomu už iba pridám dve myšlienky z prednášky emeritného pápeža a veľkého filozofa Benedikta XVI., ktorú mal v roku 1992 v Bratislave: **Politika nevytvára pravdu.**

A druhá myšlienka hovorí, **že štát má zaručovať právo ako podmienku slobody a spoločného blahobytu. Štát sám nie je zdrojom ani pravdy, ani morálky.**

(Prihovor Jána Liteckého Švedu 25. februára pri pamätníku obetí komunizmu, medzititulky redakcia)

Zľava Ján Košíar, Ján Litecký Šveda a Rafael Rafaj 25. februára na bratislavskom cintoríne Vrakuňa.

Foto Anton Čulen

Kresťanská filozofia Jána Letza

Priznám sa, potešilo ma, keď si filozof a historik filozofie, profesor emeritus Ján Letz, otec, paradoxne možno o čosi známejšieho syna historika Róberta Letza, dávnejšie všimol moju časopiseckú esej. Vyšla aj knižne a bola o prvých filozofoch na Slovensku, Markusovi Auréliovi a Konštantínovi Filozofovi a zaradil ju ako prameň do svojej monograficky syntetickej fundamentálnej práce Slovenská kresťanská filozofia 20. storočia a jej perspektívy (2010). Nepriamo polemicky som reagoval ešte na niektoré pretrvávajúce marxistické a „sekulárne“ názory, ktoré uvádzali, že na území Slovenska sa začala pestovať a systematicky rozvíjať filozofia až v školskom prostredí v 12. až 14. storočí a niektorí bezostyšne preskakovali aj veľkomoravskú etapu. A pritom sa po roku 1990 mohli oboznámiť minimálne s monografiou Jozefa Kútnika Šmálova, venovanou Konštantínovi – sv. Cyrilovi: Prvý učiteľ slovienskeho národa (1999). Pôvodne vyšla samizdatovo, ale neskôr bola v kníhkupectvách bežne k dispozícii.

Hľadal pravdu

Hoci k biblickému jubileu nášho filozofa vyšli prednedať viacere publikácie, sústredíme sa na ostatnú - Rozhovory s profesorom Jánom Letzom pod názvom V zrkadlení jeho života a myslenia (2017) z vydavateľstva PostScriptum. Pre každého môže byť dobrým vstupom, ale aj pokračovaním poznávaní jeho života a diela. Sám o sebe hovorí vo výše dvadsiatke rozmanitých rozhovorov, reflektujúc už svoju slobodnú mysliteľskú, autorskú a pedagogickú dráhu. Tú do roku 1989 mohol vykonávať iba ilegálne, popri svojom ďalšom povolaní a publikovať, až na krátku etapu konca šesťdesiatych rokov, iba samizdatovo. Koniec koncov mnohé o sebe prezradil v ojedinelej biografii Život v hľadaní pravdy. Vývin osobnosti a myslenia (intelektuálna autobiografia) z roku 1996 bola pre mnohých priam zjavením i povzbudením. Lebo neraz pred rokom 1989 si až zúfali nad stavom nášho oficiálneho filozofického, teologického i kulturologického myslenia.

Prednášky v byte

Počas utajeného mysliteľského dvadsaťročného obdobia vydal samizdatom okolo 40 väčších filozofických a náboženských prác (zborníkov, súborov štúdií, portrétov najmä západných i slovenských mysliteľov a monografií). A navyše pracoval aj v redakcii významného samizdatového kresťanského časopisu Radosť a nádej (1986 – 1989).

Tomu predchádzalo iba epizodické prednášanie základov filozofie pre budúcich kňazov v rokoch 1967-1969 na Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. Keďže mu bola akademická pôda „zarúbaná“, filozofiu a metodológiu vied prednášal v rôznych ilegálnych skupinách. Zvyčajne pre 15-20 bohoslovcov v jeho byte. Ako priznáva v Rozhovorochoch, v „chartistických“ rokoch 1977-1979 dokonca založili ilegálnu katolícku univerzitu, ktorú aj koncepcne spoluvytváral. Pre jej potreby vydávali samizdatové texty a prednášal okrem iného filozofickú teológiu, eschatológiu, filozofiu človeka.

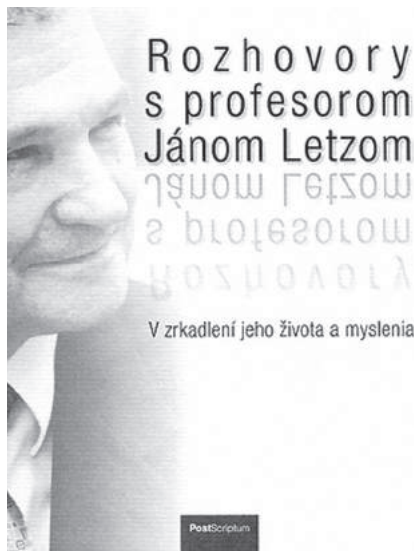
Elity bez identity

Ešte začiatkom osemdesiatych rokov spracoval Slovník slovenských spoločenskovedných spisovateľov 20. storočia, kde sa ucelene konfrontoval so slovenským myslením. Veľmi trpkou vnímal, že „filozofia sa nestala organickou súčasťou slovenskej kultúry“ a pokiaľ tam bola „prítomná, tak vždy len okrajovo a prevažne implicitne v rozličných náboženských, národovedeckých, politických, kultúrnych a iných úvahách“. Uvedomoval si, že filozofia na Slovensku ešte nedozrela a nevyprofilovala sa do potrebnej profesionality. Vedel, že slovenskú filozofiu nepovzniesie „nepremyslená, mechanická a často módna recepcia vysoko rozvinutej filozofie Západu“. Preto sa všemožne snažil, aby predovšetkým elity „dospelí k hlbšiemu porozumeniu národnej sebaidentity“.

Priznával, že okrem okolo stovky klasikov filozofie a svetových mysliteľov 20. storočia, ho zo slovenských ovplyvnili najmä Skyčák, Hanus, Chladný-Hanoš, Polakovič, Šurjanský, Strauss, Dieška, Hatala, Porubčan, Hlinka a ďalší.

Na univerzitnej pôde mohol oficiálne prednášať až od 1. októbra 1990. Najskôr predmet Úvod do filozofie na Katedre humanistiky UK v Bratislave i na UKF v Nitre. Prelomovým bol až školský rok 1993/1994 na Fakulte humanistiky Trnavskej univerzity, kde potom 18 rokov prednášal Teóriu poznania a Ontológiu. Zároveň vyučoval aj na ďalších univerzitách Dejiny filozofie 20. storočia, Filozofickú antropológiu, Filozofiu dejín, Filozofickú teológiu. Popri práci prodekana a prorektora pre vedu a výskum viedol Katedru filozofie, napísal a publikoval 18 monografií a cca 260 statí v časopisoch a zborníkoch. Zo svojich samizdatových prác publikoval iba zlomok. Na univerzitného profesora filozofie sa habilitoval v roku 1997 Teóriou poznania. Vychoval mnohých študentov a dbal o to, aby sa na univerzite skutočne morálne a osobnostne formovali.

Viliam Jablonický

Kto nepodpísal, nedostal sa z väzenia

Pokračovanie z 1. strany

Presne tak. No nie každého týždeň. Nieкого dokázali umlútiť aj skôr, aby to podpísal.

A všetci to museli podpísať?

Každý, kto išiel do civilu, lebo keď nepodpísal, nešiel. Oni mu už našli dôvod. Povedzme, že na neho niekto povedal, že zasa nadával na uja Stalina...

Takže toto môže pretrvávajúť u bývalých politických väzňoch dodnes?

V ľuďoch to zanechalo hlboké stopy. A cítia averziu či odpor ku všetkému daniu, prestali dôverovať každému. Neveria ničomu a nikomu, pretože, bohužiaľ, vo väznici sme mali ľudí, ktorí boli s nami odsúdení, dokonca niekoľko rokov sedeli a napriek tomu, keď ich zobrali, akože na výsluch, tak prišli najedení. Zrádzali aj za obed.

Aj ste poznali týchto ľudí?

Niektorých áno. Samozrejme, že sme neboli pri tom, ako ich „lámali“, ale bolo evidentné, že mali akési privilégiá. Na niektorých to zanechalo stopy. Napríklad našlo sa, že väzeň, ktorý bol osem rokov v Jáchymove, trikrát podpísal spoluprácu s ŠtB. A ten najznámejší výrok tohto väzňa bol, že keby som sa ja stal arcibiskupom, tak by som tak preorganizoval slovenskú cirkev, aby sa to páčilo aj vám. Povedal tomu vyšetrovateľovi.

Zrejme hovoríte o Antonovi Srhoľcovi?

O Tonkovi Srhoľcovi. Mám to na papieri.

On sa aj po roku 1989 stal miláčikom istej časti politického spektra, najmä KDH.

To je v mentálnej výbave niektorých ľudí. Nešlo im o vec, ale o nich samých. A takí ľudia aj po 89 pracovali proti elite národa. Neuniesli, že niekto vytíča z radu, že naozaj pracuje pre štát, pre druhých ľudí. Top človeka spoznáte podľa toho, že sa proti nemu spikne veľa tupcov. To je jasný dôkaz toho, že ide o špičku, elitu. Akosi si to nechceme priznať a tento fenomén tupcov nás stále vracia späť. V dejinách nikdy nerozhodovala masa, ľud, ale

Arpád Tarnóczy v kruhu svojej rodiny počas oslavy osemdesiatky na Bojnickom zámku.

Foto Eva Zelenayová

intelektuálna špička, ktorá mala čo povedať v prospech štátu, Európy, sveta. Desať blbcov nie je múdrejších ako jeden priemerne inteligentný človek.

Revolúcie nebývajú nekrvavé. Môžeme vôbec o roku 1989 hovoriť ako o revolúcii, keď vysokí funkcionári KSS, zvolení dokonca v decembri 1989, sa stali už v roku 1994 ministrami slovenskej vlády (Moravčíkovej), dokonca spolu s kresťanskými demokratmi? Ako to vy, obeť komunistickej ideológie, hodnotíte?

Pre mňa je tento vývoj veľkým sklamaním. My sme vlastne nechceli, aby sa Benešovi podarilo pritakávať na hru tých veľkých, ktorých Slovensko nezaujímalo. Nakoniec ani Česko-Slovensko. Tým, že Stalin zaplatil Benešovi a jeho vláde pobyt v Londýne, mal možnosť a priestor hovoriť rozhodujúcim hráčom svetovej politiky čo chce. Napríklad vysvetľoval veľkú lásku Slovákov k Čechom. Len zabudol povedať, že Slovensko malo slovenské povstanie, v ktorom aj cudzí partizáni bojovali za Slovensko. Že to využili a zneužili komunisti, ktorým internacionalizmus diktoval minimálne blízkosť k Prahe, je čiernym súknom na slovenských dejinách. Pretože urazili a ublížili Slovákom, lebo tí chceli Slovensko. Napriek tomu, že bola vojna, oficiálni predstavitelia prvej Slovenskej republiky obetovali sami seba, keď kládli odpor

Hitlerovi. Pýtam sa, ktorý zo súdruhov by sa bol opovážil povedať súdruhovi Stalinovi nie. A teraz robia zo seba hrdinov a vykladajú, čo mal alebo nemal Tiso urobiť. Tiso zachraňoval Slovensko. Či sa to súčasným špičkám líbi alebo nie, hlavne tým neokomunistom a neomarxistom, čo dnes už panujú aj v Bruseli. Pre mňa je to veľmi smutné. A nechce sa mi o tom ani rozprávať, lebo sa bojím, že to dopadne tak, ako si myslím.

Ukazuje sa, že v 89 sa urobila transformácia naprieč ekonomikou, verejným sektorom až na duchovnú oblasť.

No, to je tá kapitola, ktorá nás berie do hrobu. Pretože nie je človek len chlebom živý. Nejde o to, kto v koho alebo v čo verí či neverí v nič. Pretože ateisti potrebujú Boha aspoň na to, aby ho popreli. No a rozbitie spoločenstva sa začína rozbitím rodiny. Vymysleli sme, že papier nepotrebujeme na manželstvo, my chceme slobodne žiť, slobodne sexovať, slobodne sa najesť, vybrať si čo môžeme a toľko nám vždy dajú, aby nás udržali ako poslušné stádo. Takže ak budú existovať takí, čo nebudú poslúchať, stanú sa nie B ale C občanmi. Ako sme my, Slováci, ktorých kto chce vydiera. Lebo najväčším nepriateľom hinduistov, židov, demokracie a všetkého, čo považujú za pozitívne, vrátane väčšiny našich novinárov, je Slovák a Slovensko. Ako sa má cítiť

človek, ktorého za to, že mal pocit, že chce Slovensko, že bol proti komunismu, bol vo väznici? So všetkým, čo k tomu patrilo vrátane mučenia, hladovania, zimy, vší a ploštíc. A to všetko bolo pekne organizované. Nevie, či nenacvičovali tie ploštice, čo v noci na nás na celách kladli, pretože ráno sme boli krvaví. Tak sme si na to zvykli, že sme už ani neregistrovali, že po nás skáču. Horšie bolo, keď išla do oka, pod viečko, do nosa alebo do uší, vtedy sa už človek zobudil. A boli ich tisíce. Títo ľudia, ktorí posunuli historickú situáciu, aby došlo k zmene, aby sa skončila tá absolútna totalita, sú zúfalí z toho, že sa rozhoduje o ohnutých uhorkách a vlastne o všetkom, o vašom živote, o vašej rodine, o vašich deťoch niekde a ja pochybujem o tom, že v Bruseli. Predpokladám, že nielen slobodomurárske lóže, ale že majú veľkých spojencov, ktorí ťahajú nitky tak, aby sme neboli nikdy slobodní. Aby sme zabudli na to, že sloboda vôbec existuje.

Mali by sme našim čitateľom pripomenúť, prečo ste sa po druhej svetovej vojne stali nepriateľom ľudovodemokratického zriadenia a ako sa vtedajšie obnovené Česko-Slovensko s vami vysporiadalo?

Svojím spôsobom som mal šťastie, ktoré sa však dosť často ukázalo ako nešťastie, lebo som sa narodil v šľachtickej rodine. Mal som rok, keď otec tragicky zahynul pri autonehode v roku 1937, čiže svet som vnímal cez svoje vychovávateľky, opatrovateľky s vyni-

kajúcimi službami, ale okrem mojej starej mamy, ktorú považujem za absolútnu osobnostnú jednotku aj ľudsky, ma ako dieťa nikto nepritúlil, nepohladil. Dvere kaštieľa boli 24 hodín denne otvorené pre núdznych, až sme sami prestali byť zámožnými. Navyše stará mama bola šťastná, keď mohla niekomu pomôcť a tak išla podpora do sirotincov, starobincov, cirkvi. Bohužiaľ, našlo sa niekoľko ľudí, ktorí povedali, že nebojujú proti pani grófke ani proti pani barónke, ale proti feudalizmu. Najmä jedna z vedúcich osobností hornonitrianskej partizánskej brigády Vtáčnik - Jozef Hagara. Keď nás prišiel po vojne vysťahovať, musel si nájsť spôsob ospravedlnenia. Veď bol štipendistom mojej starej mamy, ktorá ho poslala študovať do Paríža na Sorbonnu a povedala, kým nedoštuduješ, máš gažu. A on si to užíval dlhšie, než bolo nevyhnutné.

To bol otec nášho člena Martina Hagaru?

Nie, strýko. Ten pán bol medzi tými, ktorí prišli k nám s príkazom vysťahovať sa do 24 hodín, s možnosťou zobrať si 25 kg batožinu so sebou. Naši vlastní zamestnanci z majera nás naložili na vozy a odviezli do nováckeho tábora, ktorý po vojne slúžil ako tábor nútených prác. Ešte ani posteľe neboli ustlané po židoch... A v našich kaštieloch vybielili dobrí ľudia všetko, čo sa blyšťalo. Knihy, aj veľmi vzácne folianty písané na pergamene, spálili na dvoroch kaštieľov. Keďže sme sa už nemohli starať o majetky, naše služob-

níctvo odišlo z kaštieľov a usídlili sa vo viacerých kúriach. Rod mal desať detí a každé z nich sa v niečom uchytilo. Či už v armáde, cirkvi a podobne. V rodine sme mali trinásť biskupov a každý musel priniesť cirkvi veno. Prišiel som do Vacova a tam som sa dozvedel, že na výstavbu katedrály a paláca najviac prispela naša rodina. Mal som učiteľa nemčiny, francúzštiny, maďarčiny, moja stará mama bola veľký frankofil, vydávali jej básne vo francúzštine vo Francúzsku. Polovica služobníctva vedela po francúzsky. No a na tom voze do tábora som sa pomaly začal prebúdzat do iného života.

A bol značne dobrodružný...

Z dnešného pohľadu možno. Najmä preto, že som prežil. Apropo, včera ma zasa iritovalo, keď som počúval o holokauste a tábore v Seredi hovoriť bývalého člena ÚV KSS, profesora marxizmu Pavla Mešťana a nerozumel som tomu, ako sa nezačervená človek, ktorý patril k špičke tých, čo organizovali a riadili tieto zločiny a súhlasili s ožobracovaním ľudí o ich majetok, ľudskú dôstojnosť, vieru. Za to dostali profesúry a doktoráty. Aby vedeli nastaviť scenár tak, aby sme sa stali stádom. Čo sa im vo veľkej miere darilo a veľmi ľutujem a bolí ma, že sa im to ďalej darí.

Ako dlho ste boli v táboře?

Niekoľko mesiacov, potom nás prichyľil náš bývalý zamestnanec na našom skonfiškovanom majeri. Veľmi som vďačný všetkým, ktorí nám pomohli prežiť. Nemali sme nijaké prostriedky, ľudia nám potajme nosili chlieb a mlieko. A oni tvrdia, že všetko toto červené zlo sa začalo až v roku 1948! To vôbec nie je pravda. Pretože absolútnu moc nad ozbrojenými zločkami mali komunisti dávno v rukách. Napokon nebolo to také ťažké, lebo tá tzv. Hlinkova garda z prvej SR začala byť mimoriadne zlá až vtedy, keď do nej húpne prešli komunisti. V Novákoch boli najmenej tri mená, ktoré sa z gardistov stali komunistickými funkcionármi a všade tvrdili, že strana ich tam poslala.

Ale medzi vaše najväčšie mladické „zážitky“ iste patrí zaistenie štátnou bezpečnosťou, vyšetrovanie a väznenie. Spôsobil to váš triedny pôvod?

Pokračovanie na 12. strane

Arpád Tarnóczy na ostatnom snem PV ZPKO.

Foto Eva Zelenayová

Kto nepodpísal, nedostal sa z väzenia

Pokračovanie z 11. strany

Samozrejme, že môj triedny pôvod, veď aj keby som nič nevyviedol, robil zo mňa triedneho nepriateľa. A to znamenalo, že deti rodičov, ktoré mali ambície sa uplatniť, mali obavy sa so mnou kamarátiť. Keďže som bol vodcovský typ, vytvoril som skupinu z najväčších šibalov v triedach, ale aj z najšikovnejších a fyzicky najzdatnejších chlapcov. Vo vyšetrovacích spisoch mojich kamarátov nájdete, čoho sme sa dopúšťali.

Vo vašich nie?

Nie, ja som nijaké nedostal. A keď ma zaistili ako člena ilegálnej organizácie Čierna dýka, bol som už recidivistom.

Ako?

Keď mi jeden človek povedal, chlapče, ty by si mal niekde zmiznúť, rozmýšľal som, čo robiť. Ale kam zmizne trinásťročný chlapec? Ten muž mal zrejme informácie, že ma zatknú, lebo priam naliehal, že je to veľmi nebezpečné, keď zostávam doma. Tak sme sa so starším bratom rozhodli, že ujdeme za hranice.

Chytili vás?

Chytili. Veď ten človek, čo nám zorganizoval útek, bol zo Stasi. Narodil sa v Lehote pod Vtáčnikom, bol spolužiakom mojej tety a počas dovolenky na Slovensku teta s ním dohovorela náš útek do Nemecka. No on nás viezol rovno do pasce. A tak som pol roka pendloval medzi Teplicami, Jáchymovom a Prahou. Samozrejme, že nás odsúdili. Ja som dostal šesť rokov a starší brat osem. Keď zistili, že som nemal ešte trinásť rokov, nútili ma priznať sa, že som starší, aby mohol byť navrhnutý trest uplatnený. Keď to nedosiahli, vyriešili to tak, že zmenili trest zo šesť rokov na šesť mesiacov, ktoré už som mal „odsedené“.

Odsedené?

Hm. Na Pankráci som mal celu na chodbe pre mladistvých. Druhú polovicu tvorili cely smrti. Keď niekoho odsúdili na smrť, dali ho do prvej cely a každý deň ho prekladali, Tých ciel bolo tridsať. Keď už bol odsúdenec v piatej, všetci spievali, smiali sa. V tretej to už

Arpád Tarnóczy

Foto Rudolf Zelenay ml.

bol maglajz. V stredu ráno od štvrtej sa popravovalo a my, mladí, sme ich chodili upratať. Boli sme šiesti, transportná parta. Rátali s tým, že my sa do civilu nikdy nedostaneme a nebudeme o tom nikdy rozprávať. Veď ja som v tom čase vážil 39 kg pri výške 175 cm. Neskôr som dorástol do 1,80 cm. Mŕtvych dávali do konopných vriec a my sme ich vynášali pod múr v Ďábliciach. Tam bola vykopaná hlboká ryha, do ktorej sa dávali vrstvy: piesok, vápno, mŕtvolu, vápno, piesok mŕtvolu, tri vrstvy na seba. (Oh) Vtedy som si dal záväzok, ak mi Pán Boh dá dožiť a dostanem sa odtiaľ, hoci som tomu neveril, lebo keby ma tam boli nechali šesť rokov, ako znel návrh na väzbu, nemal som šancu prežiť.

Aký záväzok?

Aby sa tie zločiny dostali do nejakého oficiálneho, štátneho dokumentu. A to sa mi podarilo. Keď sa ma pán Mečiar opýtal, prečo chcem kandidovať za poslanca NR SR, práve toto som mu povedal. On to akceptoval. Povedal som mu, keď sa podarí presadiť zákon č. 125/1996 Z.z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému, abdikujem na funkciu poslanca. A ja som si záväzok z Ďáblic splnil.

Hovorili ste o svojej recidíve. Čiže keď ste sa po pol roku vrátili domov, znovu vás zaistili?

Áno, práve na Štedrý deň. Jeden človek nás udal a znovu sme sa vrátili

do Nitry na ŠtB, kde boli riadni sadisti. Viedol ich náčelník Ľudovít Filan, otec spisovateľa Borisa Filana a ten ma raz po bitke, keď som ležal na zemi dole bruchom topánkou nadvihol a cez zuby precedil – to je ten mladý gróf? No, ukázali sa, že sú chlapi. Bol som tam štyri mesiace, v jednej bielizni, jedných šatách, o zime, o hlade, na samotke bez postele. Spali sme na zemi. Podľa toho som vedel, ako dlho som bol na výsluchu, koľko ešusov bolo na cele. Raňajky, obed, večera, tri ešusy, jeden deň. Bolo ich aj šesť, dokonca aj deväť. Vtedy som bol na výsluchu tri dni a noci. Na kolenách, lebo stáť na nohách sa mi nedalo. Od bitky po chodidlách mi opuchli, zahnisali a keď som si stiahol kožu z päty, vychádzali mi odtiaľ biele červíky. Hemžili sa tam a smrdeli. Strašne. Ten čo ma doniesol na celu z výsluchu sa sťažoval, že ten chlap strašne smrdí. Nikdy som z vypočúvania neprišiel po vlastných. Vybité zuby, rozmlátená tvár, dokonca som mal vykrivenú sánku, nohy dokaličené, všetko ma bolelo. Odtiaľ sme išli na Štátny súd v Bratislave a keď advokát videl, že som recidivista, vyžiadali si papiere z Prahy. A to ma zachránilo. Lebo v čase, keď moji kamaráti chceli vyhodiť vlak alebo pozabíjať funkcionárov komunistickej strany v okrese, dátumy v papieroch z Prahy svedčili, že ja som bol na šichte Dúl ostrov v Jáchymove.

Čoho by ste sa chceli dožiť?

Aby sme sa stali civilizovanými a ľuďmi. S dušou a slobodou. A som hlboko presvedčený, že to sa musí začať tým, že budeme mať v škole znovu predmet vlastivedu. Ale to chce, aby sme sa začali učiť dejiny také, aké naozaj boli. Nie tie povymýšľané, čo sprznili súdruhovia a pasovalo to českému, maďarskému i rakúskemu výkladu dejín. Inak by sa museli cítiť vinnými, že osvietení panovníci nedokázali v nás vidieť národ. Národné povedomie u Slovákov dodnes abscentuje. Preto potrebujeme vlastivedu, aby sa deti dozvedeli pravdu o našej minulosti, aj to, že za národ mnohí naši predkovia obetovali život.

Eva Zelenayová

Kauza bratov Mašíncov

Výročie februárových udalostí z roku 1948 sme si pripomenuli rôzne. Keďže ide o osudovú osmičku zo spoločných československých dejín, navyše okružlu, pripomienky pamätných dní sa stali súčasťou diskusií aj na západ od rieky Moravy.

Osudné výročie opäť poukázalo na prípad, s ktorým sa naši západní susedia stále nevyrovnali. Hovoríme o kauze bratov Mašíncov a o ich skupine. K boju proti totalite ich zavazovalo zdedené meno: otec bratov Mašíncov generál Josef Mašín bol popravený nacistami. Vyše roka odolával veľmi brutálnemu mučeniu. Sadistickí vyšetrovatelia sa dokonca zhodli na tom, že tak statočného protivníka ešte nezažili. Pred popravou napísal kľúčový list na rozlúčku, ktorý sa v jeho cele našiel po vojne. Bol adresovaný jeho deťom. Ctirad Mašín a Josef Mašín si prežili počas Protektorátu svoje. Stali sa najmladšími držiteľmi vyznamenania za statočnosť z rúk prezidenta Beneša. V spomínanom liste pred smrťou im otec odkázal, aby sa nikdy nepoddali žiadnej forme totality. V tzv. ľudovodemokratickom režime boli spočiatku synovia hrdinu a požívali určitú spoločenskú vážnosť.

Prijali hodenú rukavicu

Po februári 1948 nastali prvé problémy. Na zásluhy otca sa muselo zabudnúť. Už to bol statkár, vykorisťovateľ, dôstojník buržoáznej armády, počas odboja napojený na Londýn atď. Režim chlapcov nepripustil na štúdiá pre nevhodný pôvod. Išlo však o ľudí, ktorí nemali v povahe trpne prijatie nespravodlivosti. Ich odboj nemal mať podobu písania básničiek proti režimu, najmä keď videli popravy nevinných ľudí. Rozhodli sa teda prijať od režimu hodenú rukavicu a ísť do triedneho boja. Bratia Mašíncovi rozšírili svoju skupinu o ďalších členov. Šlo najmä o Milana Paumera, Zbyňku Janatu, Václava Švédu. Do odbojových aktivít zapojili aj strýka z matkinej strany Ctibora Nováka, neskôr aj Vladimíra Hradca, Egona Plecha a Dušana Kašpara. Poslední štyria v roku 1953 neušli na Západ, ostali doma ako záloha pre prípadný návrat.

Odboj bol spočiatku živelný a v rámci neho boli vykonávané menšie sabotáže. Prvou vážnejšou akciou bol prepad policajnej stanice v Chlumci nad Cidlinou, ktorý bol neúspešný, lebo sa nepodarilo ukoristiť zbrane na odboj. Odniesol si to strážmajster Oldřich Kašík, prvý zabitý policajt v súvislosti s činnosťou skupiny. Keďže zbrane boli podľa aktérov udalosti nevyhnutnou súčasťou ich formy odboja, rozhodli sa akciu zopakovať v obci Čelákovice, pričom tu už úspešní boli a ukoristili pomerne veľké množstvo arzenálu. Obetou ich akcie sa stal strážmajster Jaroslav Honzátko. Ide o druhú najdiskutovanejšiu diverznú akciu skupiny. Tou najkontroverzejšou bolo zabitie Josefa Rošického pri zmocnení sa peňazí podniku Kovolis

Hedvikov. Odbojová skupina taktiež úmyselným zapálením stohov poškodila na Morave miestne JZD, pričom plánovala aj atentát na Gottwalda, či únos ministra Čepičku. Ostatné dve akcie nevykonali.

Sklamanie zo studenej vojny

Ctirad Mašín bol dokonca za pokus o útek za hranice väznený v Jáchymove. Skupina sa po jeho návrate rozhodla opustiť hranice a prejsť na americkú stranu. Ich cieľom bola americká armáda. Verili, že tretia svetová vojna vypukne čoskoro, a že oni budú vysadení na čs. území s cieľom oslobodiť republiku od komunizmu. Skupina sa zúčastnila neuveriteľného pešieho presunu do Západného Berlína. Nasadenie asi 20 tisíc príslušníkov na ich dolapenie na území NDR bolo obrovské a vyžiadalo si 4 zabitých východonemeckých policajtov, no aj dvoch zajatých členov skupiny, ktorí boli neskôr popravení v rámci monsterprocesu proti skupine. Josef Mašín, Ctirad Mašín a Milan Paumer sa však do Západného Berlína prestriedali a vydĺždili si tak cestu k americkým výsadbárom. Sklamanie, že studená vojna bude len studenou a nie riadnou nastalo v roku 1956, kedy Západ nepomohol Maďarsku. Mašíncovi sa po odslúžení svojho kontraktu usadili v USA, pričom dnes už žije len Josef Mašín. Jediný, ktorý sa do Čiech vrátil bol Milan Paumer. Zomrel v roku 2010 v Prahe.

Skutky skupiny dodnes budia vášnivé debaty. Zmysel ich činnosti však ostáva neodškriepiteľný – boj proti komunizmu. Ich odkaz je živý aj dnes, veď sloboda nie je zadarmo a musí sa o ňu vždy bojovať. V 50. rokoch aj takýmto spôsobom. Po bratoch Mašíncovoch ostali aj siroty, no treba jasne povedať, že ak by režim nebol zločinecký, Mašíncovi by neboli odpovedali spôsobom boja im vlastným. Zodpovednosť aj za obeť skupiny tak preto musia niesť tí, ktorí vyhlásili triedny boj vlastným občanom...

Mgr. Juraj Vrábel ml.

Bratia Mašíncovi a Milan Paumer.

Foto archív

STALO SA

7. marca 1939 minister zahraničia Chvalkovský informoval nemeckého diplomatického zástupcu v Prahe, že jeho vláda dáva Slovákom na slobodné rozhodnutie, či chcú ostať v Česko-Slovenskom štáte, alebo vyhlásiť samostatnosť Slovenska.

7. marca 1976 zomrel v Ríme pápežský prelát Dr. Štefan Náhalka, jeden z hlavných zakladateľov Slovenského ústavu sv. Cyrila a Metoda v Ríme.

11. marca 1939 prezident republiky Hácha vymenoval novú slovenskú vládu na čele s Karolom Sidorom. Jej ďalšími členmi boli: Jozef Sivák (školstvo a národná osveta), Martin Sokol (vnútro), Július Stano (doprava a verejné práce), Peter Zafko (priemysel, obchod, živnosti a pôdohospodárstvo), Alexander Hrnčár (financie) a Gejza Fritz (spravodlivosť).

11. marca 1960 komunistická polícia zatkla a uväznila tajne vysväteného biskupa, jezuitu Jána Chryzostoma Korca. Biskup Korec bol 20. mája odsúdený Krajským súdom v Bratislave (predseda senátu Ervín Polakovič) „pre velezradu“ na 12 rokov väzenia, stratu občianskych práv a vypovedanie zo Západoslovenského kraja. Väznili ho v Prahe na Pankráči a potom vo Valdiciach pri Jičine až do 24. februára 1968.

13. marca 1939 v noci z 12. na 13. marca Dr. Keppler dostal z Berlína príkaz urobiť všetko, aby sa Slovensko osamostatnilo. Preto sa obrátil na zosadeného predsedu vlády J. Tisu s pozvaním na rozhovor ku kancelárovi Nemec-ka A. Hitlerovi. Tiso dve prvé posolstvá odmietol. Ale keď prišiel tretí posol s pozvaním, overeným nemeckým konzulom v Bratislave E. von Druffelom, Tiso sa pobral do Bratislavy a predložil vec na rozhodnutie predsedovi vlády Sidorovi, predsedovi Slovenského snemu Sokolovi a členom predsedníctva HSLS-SSNJ. Zišli sa všetci členovia Úžšieho predsedníctva HSLS-SSNJ, členovia vlády a členovia predsedníctva Slovenského snemu. Títo ústavní a politickí predstavitelia Slovenska rozhodli, že Tiso má pozvanie prijať, vypočuť Hitlera, ale každé rozhodnutie rezervovať Snemu Slovenskej krajiny.

Tiso prijal nemecký kancelár Adolf Hitler. Rozhovor trval 75 minút. Vo zvyčajnom monológu Hitler Tisovi oznámil, že sa rozhodol likvidovať „vyššie Česko“ (Resttschechei), ale že jeho záujmy sa končia pri Karpatoch. Ak sa Slovensko rozhodne pre samostatnosť, on je ochotný uznať ju a zaručiť Slovákom ich nezávislosť.

Tiso Hitlerovi odpovedal, že ľutuje, ale nie je v stave urobiť nijaké rozhodnutie v tejto veci, lebo to patrí výlučne do kompetencie Slovenského snemu.

14. marca 1939 o 9. hodine prišiel Tiso do Bratislavy a hneď zreferoval ústavným a politickým činiteľom, ktorí ho vyslali do Berlína, aká je tam situácia. O 10.57 h Snem Slovenskej krajiny otvoril svoje mimoriadne zasadanie, na ktorom sa zúčastnilo 57 poslancov z celkového počtu 63.

Predseda Snemu Martin Sokol vyzval poslancov, aby hlasovali, či sú za samostatný slovenský štát, alebo nie. Všetci prítomní poslanci povstaním zo svojich miest odhlasovali utvorenie samostatného slovenského štátu.

Po krátkej prestávke predseda Snemu Dr. Sokol predložil na schválenie Zákon zo dňa 14. marca 1939 o samostatnom štáte Slovenskom, ktorý právne kodifikoval vyhlásenie samostatnosti a pretvoril Snem Slovenskej krajiny na zákonodarný Snem Slovenského štátu. Potom prišlo predsedníctvo Snemu k vymenovaniu prvej vlády Slovenského štátu. Tvorili ju: Jozef Tiso ako predseda vlády a ministri Vojtech Tuka (podpredseda vlády), Karol Sidor (vnútro), Ferdinand Čatloš (národná obrana), Jozef Sivák (školstvo), Gejza Medrický (hospodárstvo), Ferdinand Ďurčanský (zahraničie), Gejza Fritz (pravosúdie), Mikuláš Pružinský (financie), Július Stano (doprava a verejné práce).

21. marca 1982 zomrel v rímskej nemocnici profesor Pápežského orientálneho inštitútu, významný historik Slovenska a slovanských krajín, kňaz východného rítu a člen Spoločnosti Ježišovej Michal Lacko.

23. marca 1939 napadli maďarské vojenské jednotky územie Slovenskej republiky tromi

prúdmi z územia Podkarpatskej Rusi, ktorú krátko predtým začali okupovať.

23. marca 1948 Slovenská národná rada schválila nové nariadenie č. 7/1948 o pracovných útvaroch, ktoré sa vlastne stali táborami nútených prác. Občanov tam uvrhovali bez súdneho pokračovania, iba na príkaz trojčlennej komisie poverenictva vnútra. Väzni v nich trpeli často v neľudských podmienkach, ba mnohí aj zahynuli. Podobnými táborami v celej ČSR postupne prešlo asi 80 000 občanov.

23. marca 1968 zvolalo vedenie ZSSR najvyšších predstaviteľov štátov Varšavskej zmluvy (okrem Rumunska) na stretnutie v Drážďanoch (Dresden), kde všetci účastníci vyjadrili svoje znepokojenie nad stálym vzrastom „negatívnych tendencií“ v ČSSR.

24. marca 1946 štátna bezpečnosť vydala oficiálnu správu, že na Slovensku odhalila niekoľko protištátnych skupín, ktoré udržiavali spojenie so slovenskými emigrantmi v Rakúsku a pracovali za obnovenie slovenského štátu. V tejto súvislosti zaviedli trestné pokračovanie proti viacerým slovenským študentom (Š. Chal-movský, A. Kšiňant, J. Bačkor, J. Vicen).

27. marca 1996 Národná rada SR po opätovnom prerokovaní schválila zákon č. 125/1996 o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického systému. Vyhlásila, že „KSČ a jej odnož KSS sú zodpovedné za spôsob vlády v našej krajine v rokoch 1948 – 1989, a to najmä za cieľavedomé ničenie tradičných hodnôt európskej civilizácie, národných a náboženských práv, za úmyselné porušovanie ľudských práv a slobôd, za justičné zločiny vykonané v politických procesoch, za teror vykonávaný proti nositeľom iných názorov, než aké zodpovedali učeniu marxizmu-leninizmu, za devastáciu hospodárstva, za zničenie tradičných princípov vlastníckeho práva, za zneužívanie výchovy, vzdelávania, vedy a kultúry na politické a ideologické účely“.

Zákon nariadil uložiť do vstupnej haly parlamentu pamätnú tabuľu s nápisom: Účastníci protikomunistického odboja sa zaslúžili o pád komunistického režimu a o znovunastolenie demokracie na Slovensku. Patrí im za to vďaka.

AKTIVITY PREDSEDNÍCTVA PV ZPKO

■ **Podpredseda PV ZPKO Rafael Rafaj a predseda Ján Litecký Šveda 13. februára vykonali obhliadku nášho pamätníka na bratislavskom cintoríne Vra-kuňa**, zdokumentovali ho a vytvorili podklady, aby sa mohla podať kvalifikovaná žiadosť o príspevok na rozšírenie počtu tabulí na Ministerstvo obrany SR. Zároveň požiadali ÚPN o aktualizáciu zoznamu mien zavraždených a umučených.

■ **V priestoroch našej organizácie sa 27. a 28. februára konalo výročné rokovanie výboru celoeurópskej organizácie politických väzňov INTERASSO**, na čele s predse-

dom Christianom Fuchsom a podpredsedom dp. Jánom Košiarom.

■ **Predseda našej organizácie Ján Litecký Šveda** poslal list ministerke spravodlivosti Lucii Žitňanskej s otázkou, či sa robí niečo pre založenie múzea komunistických zločinov, o ktorom sa rozprávali pri ich poslednom stretnutí 11. apríla. K tomu jej predseda PV ZPKO prisľúbil pomoc a nezištné konzultácie aj od našich členov.

■ **V zmysle záverov z rokovania výkonnej rady 14. februára** bola zadaná grafická príprava spoločnej placky (buttonu) s našim logom.

PRIPOMÍNAME SI

V marci si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov a sympatizantov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

Dňa 18. februára 2018 oslávil životné jubileum 89 rokov Stanislav Plevza z Trnavy. Oslávencia sme neuverejnili vo februárovom čísle Svedectva, za čo sa mu ospravedľujeme.

40 rokov

Katarína Kováčová, Trenčín 28.3.1978

60 rokov

PaeDr. Mária Tomová, PhD, Košice 11.3.1958

65 rokov

Karol Markovič, Bratislava 6.3.1953

Jenette Drápelová, Bratislava 13.3.1953

70 rokov

Pavel Bányay, Lučenec 4.3.1948

Iva Urbanová, Brezno 7.3.1948

75 rokov

Ing. Jozef Ondrejka, Malacky 31.3.1943

Mária Dvorčáková, Levoča 5.3.1943

80 rokov

Ing. Jozef Dudáš, Banská Bystrica 4.3.1938

Mária Dobrodejová, Ružomberok 10.3.1938

Eva Sopóciiová, Nitra 1.3.1938

81 rokov

Eduard Kováč, Bratislava 13.3.1937

82 rokov

Jozefa Matúšková, Budmerice 18.3.1936

Ján Gregor, Banská Bystrica 8.3.1936

83 rokov

Anna Strašitáková, Modra 29.3.1935

Ľuba Drápelová, Bratislava 30.3.1935

85 rokov

Ján Bilek, Jablonov 27.3.1933

86 rokov

Anton Malacký, Šenkvice 3.3.1932

Štefan Jablonický, Lakšárska Nová Ves 1.3.1932

Alexander Barta, Bádice 20.3.1932

Anna Štefanová, Spišská Nová Ves 9.3.1932

87 rokov

Jozef Panáč, Hvozdnica 11.3.1931

88 rokov

Ing. Jozef Čuraj, Sveredník 19.3.1930

Ing. Julius Homola, Topoľčianky 15.3.1930

89 rokov

Cyril Bahno, Kremnica 4.3.1929

90 rokov

Fridrich Fritz, Martin-Záturčie 4.3.1928

Jubilantom

srdečne blahoželáme

PRISPELI NA ČINNOSŤ

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR

Anna Uhnáková, Rybník 2 EUR

Arpád Tarnóczy, Nováky 50 EUR

Mária Korecová, Nitra 17 EUR

Marta Vaculová, Nitra-Krškany 50 EUR

Margita Bažalíková, Bratislava 10 EUR

Cyril Filo, Kluknava 10 EUR

Alžbeta Bednárová, Cabaj 5 EUR

Františka Jancová, Ilava 20 EUR

Mária Oreská, Malacky 8 EUR

Mária Halássová, Hlohovec 5 EUR

Jozef Čapuška, Drahovce 2 EUR

Michal Moncman, Bratislava 10 EUR

Anton Tomík, Bratislava 10 EUR

Soňa a Peter Svoreňová, Bratislava 30 EUR

Darcom vyslovujeme

úprimné poďakovanie

ROZLÚČILI SME SA

† Vo veku 81 rokov, 18. januára 2018, zomrel **Marián SPRUŠANSKÝ** z Popudinských Močidlí, dlhoročný člen RP PV ZPKO Senica, Skalica. Posledná rozlúčka sa konala 23. januára 2018 na cintoríne v Popudinských Močidlích.

† Vo veku 84 rokov, 9. februára 2018, zomrela **Mária MIČÁNOVÁ** z Dlhej nad Oravou, dlhoročná členka RP PV ZPKO Dolný Kubín. Posledná rozlúčka za účasti členov pobočky sa konala 12. februára 2018 na cintoríne v Dlhej nad Oravou.

Pozostalým vyslovujeme úprimnú sústrasť

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Naša organizácia dlhodobo zápasí s neštandardnou situáciou, keď pripravuje plány svojej činnosti bez krytia finančnými prostriedkami. Nedostatok peňazí nás núti obrátiť sa na Vás s výzvou o pomoc. Vydávanie Svedectva nie je ďalej možné zabezpečiť z prostriedkov štátnej dotácie, preto sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda nepravíci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdú podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodlame aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109, BIC: LUBASKBX, alebo sa kontaktujú na tel. číslach 0902 199 429 a 0905 737 790.

Darcom úprimne ďakujeme.

Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

■ Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 13.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľajú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

● **Malé kníhkupectvo Svojet** v bratislavskej Liga pasáži ponúka knihy, ktoré inde nekúpíte. Historickú, vlasteneckú literatúru bez politickej korektnosti, zborníky, kalendáre a časopisy vrátane Svedectva. Otváracie hodiny v pondelok až štvrtok sú od 10.00 do 13.00 a od 13.30 do 16.30, vo štvrtok do 17.30 hod. V piatok od 9.00 do 13.00 a od 13.30 do 14.30 hod. Informácie na 0903 946 718.

V čom sa u Vás prejavila táto špatná výchova?

Následkom toho, že ja osobne som nemal jako chlapec celkom politický prehľad a nevedel som usúdiť, ktorý politický smer je správny, zapôsobila na mňa apomeraná výchova, jak našej rodine od mojho otca, tým viac na hodínách náboženstva už uvedených duchovných. Na základe tejto výchovy som si spravil ilúziu, že socializmus je nie dobrý smer a že je mätne podľa jejich výchovy proti terajšiemu zriadeniu niečo podniknúť. Táto výchova buržoázna a klerikálna tak ďaleko vo mne ostala, že som začal organizovať protištátnu, rozvrátnickú a sabotážnu činnosť, ktorú som začal už od roku 1948.

Povedali ste, že ste prevádzali rozvrátnickú činnosť, vypovedáte kedy ste táto začal prevádzať a akým spôsobom?

Moja protištátna činnosť sa začala asi od septembra 1948. Zúčastniť som sa a Arpádom T a r n ó c z y m a Vladimírom R e i t e r o m a ktorým sme sa dohodli, že budeme prevádzať rozvrátnickú a sabotážnu činnosť, proti terajšiemu zriadeniu. Táto protištátna a rozvrátnická činnosť sa začala 22. septembra 1948. Toho istého dňa sme všetci traja išli na železničnú stanicu, kde sme začali rozstrýhovať telefónne dróty a strihovať nálepky so železnicou a rozrezali sme parovo šlaufy, ktoré sú zapojené na brzdenie. Cestou zo železničnej sme sa dohodli, že si spravíme na druhý deň schôdku u T a r n ó c z y ho.

Došlo k uskutočneniu tejto schôdky a kto sa jej zúčastnil?

Táto schôdka sa uskutočnila 23. septembra u T a r n ó c z y h o a mimo mňa sa jej zúčastnil Arpád T a r n ó c z y a Vladimír R e i t e r. Na tejto schôdke sme sa dohodli, že založíme ilegálnu organizáciu, ktorej účelom bude robiť rozvrátnickú a sabotážnu činnosť, proti bud. dem. zriadeniu v našom štáte. Na tejto schôdke sme sa zaviazali mlčanlivosti o činnosti a existencii tejto protištátnej organizácii. Ďalej sme sa dohodli, že medzi sebou príbereme aj Antona Š t a n g u.

Kolko vás bolo v ilegálnej org. "Čierna dyka"?

V ilegálnej protištátnej organizácii sme boli štyria a to: Martin H a g a r a, Arpád T a r n ó c z y, Vladimír R e i t e r a Anton Š t a n g a.

Kto bol vedúci tejto ileg. org. a kto ju pomenoval "Čierna dyka"?

Zo zakladníkov tejto ilegálnej organizácii vedúci bol, Arpád T a r n ó c z y. Ja som ostal vedúcim tejto organizácie od novembra 1948. 55

Martin Hagara